

Profesjonelle standarder for barnehagelærere

De profesjonelle standardene markerer barnehagelærernes funksjon og rolle som leder av det pedagogiske arbeidet i et arbeidsfellesskap der mange ikke har barnehagelærerutdanning.

Vår profesjonelle rolle som barnehagelærere innebærer å utøve en samfunnsmessig funksjon, som er gitt gjennom både politiske føringer og sentrale og lokale styringsdokument. Samtidig skal vi arbeide på basis av barnehagefaglig kunnskap og innsikt, og med omtanke for lokale forhold, barns og foreldres situasjon, og potensialet i barnehagen og personalgruppen. Vi utøver profesjonalitet gjennom arbeid med enkeltbarn og barnegrupper.

Mange tilsatte i barnehagene har ikke barnehagelærerutdanning, men alle bidrar. Barnehagefaglig profesjonalitet er demokratisk og forutsetter at vi tar en tydelig rolle basert på faglig kunnskap, samtidig som hele personalgruppen trekkes med i pedagogisk refleksjon og utvikling av barnehagen som pedagogisk institusjon.

Profesjonelle standarder for barnehagelærere uttrykker krav og forventninger som vi, som barnehagelærere, har til oss selv og hverandre. De bygger på profesjonens felles kunnskapsgrunnlag

Et sentralt poeng ved profesjonalitet er at generell kunnskap anvendes på spesifikke måter ut fra særegne situasjoner. Som profesjonelle utøvere og i ledelsen av det pedagogiske arbeidet i barnehage trekker vi også medarbeidere med i å observere, planlegge, handle og reflektere ut fra faglige premisser. Vi utvikler oss som profesjonsutøvere i et miljø der vi også har ansvar for andres utvikling som utøvere av barnehagefaglig praksis.

Profesjonelle standarder for barnehagelærere – oversikt

Barnehagelæreren prioriterer barn	Barnehagelæreren leder det pedagogiske arbeidet	Barnehagelæreren utvikler organisasjonen	Barnehagelæreren fremmer profesjonaliteten i yrket
<ul style="list-style-type: none">• Barnehagelæreren prioriterer lek• Barnehagelæreren står opp for barnet• Barnehagelæreren legger til rette for og fremmer utvikling av vennskap, fellesskapsfølelse og likeverd• Barnehagelæreren bygger et læringsmiljø preget av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksne	<ul style="list-style-type: none">• Barnehagelæreren tar en rolle som tydelig faglig leder• Barnehagelæreren planlegger det pedagogiske arbeidet• Barnehagelæreren involverer hele personalet• Barnehagelæreren utvikler kvaliteten på det pedagogiske arbeidet	<ul style="list-style-type: none">• Barnehagelæreren tar ansvar for utvikling av hele barnehagen• Barnehagelærerne inngår i et faglig fellesskap i barnehagen• Barnehagelæreren arbeider systematisk med utviklingsarbeid• Barnehagelæreren forholder seg aktivt til styringsdokumenter• Barnehagelæreren bidrar til at barnehagen drives effektivt	<ul style="list-style-type: none">• Barnehagelæreren ivaretar sitt profesjonelle ansvar• Barnehagelæreren håndterer situasjoner med en profesjonell tilnærming• Barnehagelæreren sikrer samarbeid med andre profesjoner til barns beste• Barnehagelæreren involverer foresatte

1. Barnehagelæreren prioriterer barn

Barnehagelæreren setter hensynet til barn og barns utvikling fremst, utøver god pedagogisk praksis og går foran som rollemodell for andre tilsatte og foreldre/foresatte.

Barnehagelæreren er miljøbygger og har blick for både enkeltbarnet, barnegruppen og samspillet mellom barn og tilsatte i barnehagen.

1.1. Barnehagelæreren prioriterer lek

- 1.1.1. Du tar hensyn til at barns lek er utgangspunktet for alle planer og observerer og støtter barn i lek
- 1.1.2. Du ser og bruker lekens læringspotensial
- 1.1.3. Du veileder og utvikler øvrig personal i lekkompetanse
- 1.1.4. Du tilrettelegger for, motiverer og inspirerer til i et rikt og variert lekemiljø der du selv deltar aktivt
- 1.1.5. Du bygger et språkmiljø i barnehagen, der barn kan uttrykke seg i ulike kommunikasjonsformer og aktivt utforske og utvikle språket

1.2. Barnehagelæreren står opp for barnet

- 1.2.1. Du tar barnet i forsvar når barnet blir krenket eller misforstått – også hvis det gjøres av kollegaer eller andre voksne.
- 1.2.2. Du støtter barn i konfliktsituasjoner
- 1.2.3. Du legger til rette for en god dialog med eksterne instanser, øvrig personal og foreldre

1.3. Barnehagelæreren legger til rette for og fremmer utvikling av vennskap, fellesskapsfølelse og likeverd

- 1.3.1. Du observerer samspillet mellom barn og iverksetter tiltak ved behov
- 1.3.2. Du organiserer aktiviteter der barn samarbeider og utvikler felles erfaringer
- 1.3.3. Du observerer og ivaretar vennskskapsrelasjoner
- 1.3.4. Du jobber systematisk med å fremme språk- og kommunikasjonsferdigheter gjennom lek, aktiviteter og samtaler i barnegruppen og med enkeltbarn i det daglige arbeidet

1.4. Barnehagelæreren bygger et læringsmiljø preget av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksne

- 1.4.1. Du er oppmerksom på barns signaler og gir barn rask og tilpasset respons
- 1.4.2. Du gir grunnleggende opplæring til øvrig personal i hvordan barns behov kan forstås
- 1.4.3. Du tilegner deg og videreformidler kunnskap om barns utvikling og betydningen av støttende og utfordrende relasjoner.
- 1.4.4. Du rettleider og veileder øvrig personal i observasjon og stimulering av barns utvikling
- 1.4.5. Du fremmer og støtter barns utforskende læring

2. Barnehagelæreren leder det pedagogiske arbeidet

Barnehagelæreren tar ansvar, leder det pedagogiske arbeidet i barnehagen ut fra faglig kunnskap og skjønn, og er en demokratisk, motiverende og inkluderende leder og medarbeider. Barnehagelæreren setter ord på barnehagefaglig kunnskap begrunner valg og trekker hele personalet med i faglig refleksjon rundt rammeplan, årsplan, konkret planlegging og det konkrete arbeidet med barn. Barnehagelæreren formidler sine vurderinger og valg overfor foreldre når det trengs eller etterspørres.

2.1. Barnehagelæreren tar en rolle som tydelig faglig leder

- 2.1.1. Du møter dine medarbeidere med anerkjennelse og respekt
- 2.1.2. Du viser god pedagogisk praksis i møte med barn
- 2.1.3. Du setter ord på praksis og trekke medarbeidere med i kritisk og konstruktiv refleksjon rundt faglige og skjønnsmessige valg i det pedagogiske arbeidet
- 2.1.4. Du gir tilbakemeldinger som bidrar til å fremme medarbeidernes faglige og personlige utvikling
- 2.1.5. Du møter tilbakemeldinger du selv får med åpenhet og anerkjennelse og bruker tilbakemeldingene til å finne gode løsninger
- 2.1.6. Du tilegner deg og tar i bruk faglig kunnskap

2.2. Barnehagelæreren planlegger det pedagogiske arbeidet

- 2.2.1. Du arbeider systematisk, målrettet og fleksibelt
- 2.2.2. Du setter mål og tar i bruk metoder basert på det enkelte barnets og gruppens behov
- 2.2.3. Du gjør observasjonsbaserte vurderinger
- 2.2.4. Du forbereder, gjennomfører, dokumenterer og reflekterer kritisk og konstruktivt over daglig praksis og didaktiske opplegg

2.3. Barnehagelæreren involverer hele personalet

- 2.3.1. Du tar alle med i refleksjon for å utvikle et godt omsorgs- og læringsmiljø
- 2.3.2. Du delegerer ansvar og oppgaver ut fra ferdighet og kompetanse
- 2.3.3. Du gir medarbeidere opplæring og veiledning, både organisert og i daglige samtaler
- 2.3.4. Du etterspør og lytter til innspill på innhold og metode
- 2.3.5. Du bruker møter, andre arenaer og her-og-nå-situasjoner aktivt for å styrke kvaliteten på arbeidet i barnehagen

2.4. Barnehagelæreren utvikler kvaliteten på det pedagogiske arbeidet

- 2.4.1. Du ser og forstår ulik tilnærming til barns og medarbeideres atferd i lys av forskjellige teoretiske perspektiver
- 2.4.2. Du tilegner deg kunnskap om veiledning, refleksjon som metode og erfaringslæring
- 2.4.3. Du setter av tid til erfaringslæring og refleksjon på møter
- 2.4.4. Du planlegger, strukturerer og leder møter på en hensiktsmessig og effektiv måte

3. Barnehagelæreren utvikler organisasjonen

Barnehagelæreren tar aktivt del i å utvikle hele barnehagen og det pedagogiske tilbudet. Barnehagelæreren handler utfra forståelse for barnehagens samfunnsmessige mandat og innsikt i lokale muligheter og forutsetninger.

3.1. Barnehagelæreren tar ansvar for utvikling av hele barnehagen

- 3.1.1. Du bidrar til å bygge et fagmiljø preget av tillit, stolthet og fellesskap
- 3.1.2. Du jobber bevisst for å fremme god kommunikasjon på arbeidsplassen
- 3.1.3. Du vurderer barnehagens utviklingspotensial og iverksetter tiltak for å realisere disse
- 3.1.4. Du innehar kunnskap om ulike og varierte metodikk og bruker denne på en fleksibel måte
- 3.1.5. Du bidrar til å kartlegge medarbeidernes kompetanse slik at alle får utnytte sitt potensial
- 3.1.6. Du tar initiativ til tiltak for kompetanseutvikling i barnehagen
- 3.1.7. Du trekker alle kolleger med i å nå barnehagens mål

3.2. Barnehagelærerne inngår i et faglig fellesskap i barnehagen

- 3.2.1. Du søker og legger til rette for at alle medarbeidere får utvikle seg faglig, i samarbeid med andre barnehagelærere i din barnehage
- 3.2.2. Sammen med de andre barnehagelærerne sikrer du god pedagogisk praksis og tar ansvar for å styrke og videreutvikle det pedagogiske arbeidet i barnehagen
- 3.2.3. Du sørger for å videreutvikle egen og felles fagkunnskap og oppdaterer deg etter hvert som ny kunnskap utvikles på fagfeltet

3.3. Barnehagelæreren arbeider systematisk med utviklingsarbeid

- 3.3.1. Du viser endringsvilje og evne til å jobbe med utvikling av barnehagen
- 3.3.2. Du observerer arbeidet systematisk og trekker erfaringer og lærdom inn i planlegging av det videre arbeidet
- 3.3.3. Du legger grunnlaget for at personalet kan forstå hensikten med endringsarbeidet og delta aktivt i det
- 3.3.4. Du setter klare mål for utviklingsarbeid og vurderer dem både underveis og i etterkant
- 3.3.5. Du ser dine egne og barnehagens begrensninger og benytter deg av hjelp fra andre fagfelt når det trengs

3.4. Barnehagelæreren forholder seg aktivt til styringsdokumenter

- 3.4.1. Du gjør lokale tilpasninger ut fra barnehagens, barnas, personalets og omgivelsenes muligheter og begrensninger
- 3.4.2. Du har et konstruktivt og profesjonelt forhold til arbeidsgiver/barnehageeier og rapporterer om forhold som bør endres på

3.5. Barnehagelæreren bidrar til at barnehagen drives effektivt

- 3.5.1. Du bruker møtene slik at de bidrar til effektiv, konstruktiv, motiverende og kritisk barnehagedrift.
- 3.5.2. Du setter av tid til systematisk fordypning og arbeid med fag på møter
- 3.5.3. Du setter mål som er realistiske ut fra ressursene i barnehagen

4. Barnehagelæreren fremmer profesjonaliteten i yrket

Barnehagelæreren bruker forskningsbasert kunnskap til å planlegge, gjennomføre, reflektere og lede arbeidet i samsvar med faglige krav til god barnehagedrift. Barnehagelæreren har faglig integritet og opprettholder de faglige standardene som barnehageprofesjonen skal etterleve. Barnehagelæreren er engasjert i egen og kollegers faglige videreutvikling og samarbeider med andre fagpersoner eller etater når det trengs faglig bistand utenfra.

4.1. Barnehagelæreren ivaretar sitt profesjonelle ansvar

- 4.1.1. Du tilegner deg kunnskap om barnehagen som leke-, omsorgs- og læringsarena og som samfunnsinstitusjon
- 4.1.2. Du holder deg faglig oppdatert om barns utvikling, lek, læring og danning
- 4.1.3. Du observerer, analyserer og reflekterer kritisk over egen praksis
- 4.1.4. Du håndterer forholdet mellom lek, omsorg, læring og utvikling som et samlet hele
- 4.1.5. Du utøver samfunnsmandatet i samsvar med oppdatert kunnskap og etiske standarder

4.2. Barnehagelæreren håndterer situasjoner med en profesjonell tilnærming

- 4.2.1. Du beholder roen og møter uforutsette hendelser på en saklig, granskende og løsningsorientert måte
- 4.2.2. Du vurderer endringer på en kritisk måte ut fra ulike tilnærminger
- 4.2.3. Du søker etter faglige argumenter når det tas beslutninger
- 4.2.4. Du tar opp spørsmål og problemer i fora som er egnet til å avklare eller løse dem
- 4.2.5. Du er lojal mot beslutninger og bidrar til å påvirke beslutninger av betydning for kvaliteten i barnehagen

4.3. Barnehagelæreren sikrer samarbeid med andre profesjoner til barns beste

- 4.3.1. Du responderer på tilbakemeldinger på et konstruktivt og faglig grunnlag
- 4.3.2. Du bruker både erfarings- og forskningsbasert kunnskap i møte med foreldre, kollegaer og andre instanser
- 4.3.3. Du er oppmerksom på grensene for barnehagelærerens kompetanse og søker bistand fra andre fagpersoner når det er til barns beste
- 4.3.4. Du har god kjennskap til støttefunksjoner som barnehagen kan søke kontakt med, og ditt ansvar til å melde ifra når barn har særlige behov
- 4.3.5. Du ivaretar barns rettssikkerhet i samarbeid med andre fagpersoner

4.4. Barnehagelæreren involverer foresatte

- 4.4.1. Du ser foreldre og foresatte som en ressurs, lytter og anerkjenner dem
- 4.4.2. Du støtter og veileder foreldre og foresatte som kan ha behov for hjelp i oppdrags spørsmål og i vanskelige situasjoner

Dette forslaget til profesjonelle standarder er utarbeidet av barnehagelærere for barnehagelærere. Arbeidet er del av prosjektet *Utdanningsbarnehager*, et samarbeidsprosjekt mellom høgskole og tre partnere fra yrkesfeltet (Bærum kommune, Bjerke bydel og Kanvas), finansiert av Norges forskningsråd. Prosjektet skal bidra til å styrke kvaliteten ved barnehagelærerutdanningen gjennom å utvikle et mer likeverdig partnerskap mellom utdanningen og yrkesfeltet. **Les mer:** <https://blogg.hioa.no/utdanningsbarnehage/>